

Рискове от промените в климата за българската индустрия

3-ти юни 2026 г.

The better the question. The better the answer. The better the world works.

EY denkstatt
Sustainability Services

Бизнес и климат

Промените в климата са измерим факт за България. През последните десетилетия средната температура в страната се е повишила с около 1-1.5°C, честотата на екстремни събития е нараснала, а икономическите загуби от климатични въздействия са се увеличили.

Темата е разпозната за бизнеса, като от 2024 г. докладване на тема климат е част от Международните стандарти за финансово отчитане¹. Над 55% от компаниите по пазарна капитализация в света и 90% от компаниите в Европа докладват информация за климатичен риск по този стандарт².

В бизнес контекст се разглеждат два вида климатични рискове - физически рискове, породени от самите промени в климата, както и рискове от прехода към нисковъглеродна икономика, породени от регулаторни, технологични и пазарни промени в стремеж към декарбонизация на икономиката.

Докато преходните рискове зависят в значителна степен от политически и регулаторни решения, физическите рискове представляват структурно предизвикателство, което се материализира независимо от темпа и амбицията на декарбонизацията. Дори при ограничени политики за намаляване на емисиите, повишаващите се температури, промените във валежите и увеличената честота на екстремни събития вече оказват влияние върху активи, вериги на доставки и оперативни процеси.

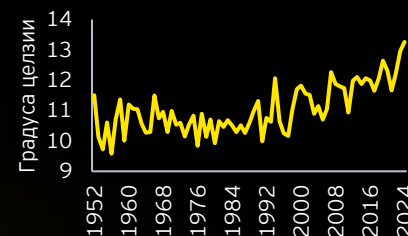
В този смисъл, физическите климатични рискове следва да се разглеждат не като дългосрочен сценарий, а като текущ бизнес риск, изискващ системна оценка и интеграция в управлението на активи и оперативната устойчивост.

Настоящият доклад цели да илюстрира рисковете от промените в климата за индустрията в България, с фокус върху физическите рискове - както хронични, така и свързани с внезапни екстремни събития.

Климатични рискове и възможности и тяхното финансово въздействие, по стандарта IFRS S2 Climate-related Disclosures. Настоящият анализ включва единствено физически рискове от промените в климата и изключва рискове, породени от прехода към нисковъглеродна икономика, както и бизнес възможности, свързани с темата.

Средногодишна температура за България

Източник: ECMWF ERA-5

Щети от климатични заплахи в България

Източник: EM-DAT

2 1. МФСО S2 Оповестявания, свързани с климата
2. По данни на CDP - най-голямата платформа за доброволно докладване на климатична информация в света в съответствие с МФСО S2.

Физически рискове за българската индустрия

Обхват на изследването

Изследването обхваща 125 предприятия в сектори „Добивна промишленост“ и „Преработваща промишленост“ по Класификация на Икономическите Дейности (КИД). Обхватът включва¹:

- 11 предприятия от добивната промишленост, обхващащи 66% от стойността на дълготрайни материални активи (ДМА) в сектора.
- 114 предприятия от преработващата промишленост, обхващащи 28% от стойността на ДМА в сектора.

Взети заедно, предприятията в обхват формират около 6% от ДМА в страната².

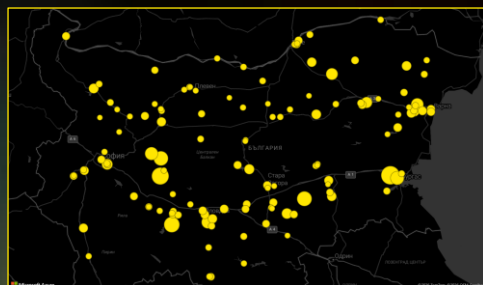
Извършен е анализ на очакваните годишни щети от физически климатични рискове в еврова стойност към 2035, 2040 и 2050 г. чрез използване на „business as usual“ сценарии. Резултатите са сравнени със счетоводната стойност на активи, приход и печалба за всяко анализирано предприятие, събрани от съответните им финансови отчети. Анализът е извършен чрез инструмента EY Climate Analytics Platform (EY CAP) - повече информация за инструмента и използваните данни е налична на стр. 7.

За разлика от предишни анализи на риска от промените в климата в България, изготвени чрез моделиране на цялата икономика на страната (на принципа „отгоре-надолу“), анализът чрез EY CAP се извършва на ниво отделни предприятия и геолокации. В този смисъл, представените резултати по-нататък в този доклад представляват агрегация „отдолу-нагоре“, като резултатът за всяко предприятие е силно обусловен от локацията му, както и от финансовото представяне на съответното юридическо лице.

Изследването обхваща единствено малка част от пълните въздействия на промените в климата върху икономиката на България.

Геолокации на предприятията в обхват

По-големите точки илюстрират по-голяма стойност на активите.

Изследваните рискове

Валежи и наводнения

Щети от флувиални, плувиални и крайбрежни наводнения

Горещо време

Разходи за охлаждане, влошаване на свойствата на строителните материали, намалена продуктивност на труда

Студено време

Разходи за отопление

Бури и силни ветрове

Ветрови и буреносни щети по сгради и съоразения

Изследването обхваща единствено преки щети от промените в климата.

Промените в климата могат да доведат и до пропуснати ползи, както и непреки щети от прекъсвания във веригата на създаване на стойността.

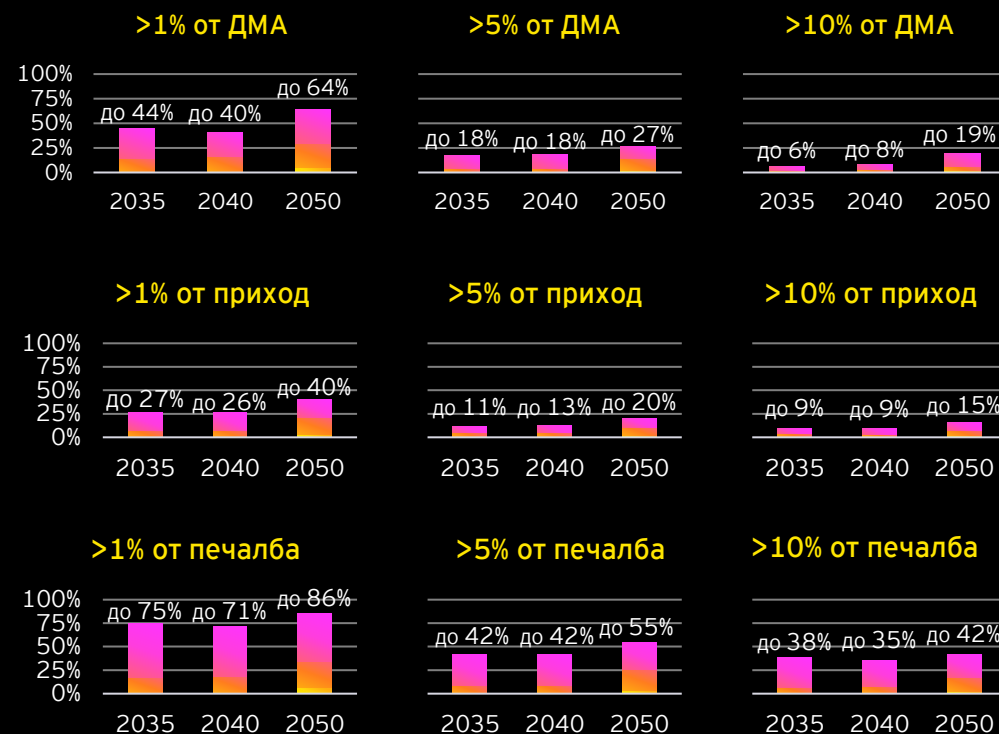
3 1. Предприятията са подбрани на следния принцип: 1) налична е публичнодостъпна информация за тяхната геолокация; 2) публикуват финансов отчет за 2023-2025 г.; 3) приоритетно са избрани големи индустриални площадки. Броят от 125 предприятия е избран така, че да осигури достатъчно широка база за надежден и представителен анализ, като фокусът е поставен върху добивната и преработващата промишленост поради наличието на ясно обособени производствени площадки; извън обхвата остават сектори като енергетиката, при които значима роля имат мрежова, довеждаща и логистична инфраструктура, за които липсват публичнодостъпни данни. Повече информация за използваните данни е налична на стр. 7.

2. На база данни от финансовите отчети на предприятия в обхват (виж стр. 7), сравнени с данни за Дълготрайни материални активи в нефинансовите предприятия от Национален статистически институт (НСИ, 2025 г., данни към 31 дек. на предходна година).

Очаквани загуби от климатични опасности

- Очакваните загуби от климатични опасности за предприятия в обхват се равняват на 26 млн. евро/год. към 2035 г. и достигат 38 млн. евро/год. към 2050 г. В песимистичния вариант, загубите са 70-85 млн. евро/год. в зависимост от времевия период.
- Въпреки, че предприятия в обхват представляват едва 6% от ДМА³ в страната, очакваните загуби възлизат на 10%-14% от премиите за застраховки за природни бедствия в страната и до 24-31% в песимистичния вариант^{1,2} за периода 2035-2050.
- Над 10% от годишния приход са очакваните загуби за 4-10% от изследваните предприятия за периода 2035-2050 (и до 9-15% от предприятията в песимистичния вариант). Това е еквивалентно на средния ръст на приходите в добивната и преработвателната индустрия в страната за 2020-2024 г³. За 5-10% от предприятията се очакват загуби над 5% от годишния приход (до 1/2 от предприятията в песимистичния вариант).
- Над 10% от годишната печалба са очакваните загуби за 7-17% от предприятията за периода 2035-2050 (и до 35-42% от предприятията в песимистичния вариант). За 10-22% от предприятията се очаква загуба над 5% от печалбата, до близо 1/2 от всички предприятия в песимистичния вариант. За сравнение, средният ръст на печалбите за периода 2020-2024 г. е 4% за добивната и 15% за преработващата промишленост.

Процент от 125 предприятия в обхват с очаквани годишни загуби от климатични опасности над...

Легенда:

Песимистичен вариант (90-ти процентил)

Очакван вариант (50-ти процентил - медиана)

Оптимистичен вариант (10-ти процентил)

Екстремните резултати са изключени (извън 10-90 процентил)

1. Комисия за Финансов Надзор (2025 г.). Статистика на общозастрахователния пазар към четвърто тримесечие на 2025 г. Бруто записани премии за „Застраховане срещу пожар и други имуществени вреди“, Клас 8 и Клас 9 от Приложение 1 към Кодекс за застраховането.

2. Според данни на Европейската агенция за околна среда (ЕЕА), едва 2% от всички загуби от природни бедствия в България са покрити от застраховки.

3. НСИ (2025 г.). Нефинансови предприятия - Годишни данни на нефинансовите предприятия по сектори (1-ви знак по КИД-2008)

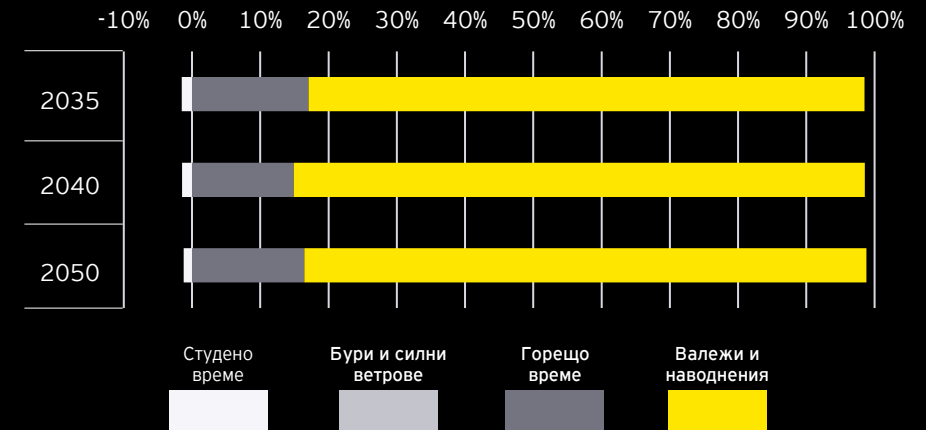
Очаквани загуби от климатични опасности

Разбивка на очакваните загуби по сектор за 125-те предприятия в обхват (2035 г., очакван вариант)

- Загубите са най-значими при индустрии с висока концентрация на активи и зависимост от непрекъснат производствен процес.
- Рисковете от промените в климата са не само секторни, а и локални - предприятия от сектори с по-малък дял в общата разбивка биха могли да имат диспропорционално големи очаквани загуби в зависимост от своята локация и уязвимост към климатични опасности.
- Резултатите не се различават съществено за периода 2040-2050 г. и за оптимистичен, и песимистичен варианти.

Принос на изследваните климатични опасности за очакваните загуби (очакван вариант)

- Най-съществен фактор за очакваните загуби от климатични опасности са интензивните валежи и наводненията.
- С бъдещите увеличения на температурите се очаква спад на разходите за отопление, но този спад е повече от компенсиран от допълнителни разходи за охлаждане, както и от влиянието на високите температури върху строителните материали и продуктивността на труда.
- Разпределението на опасностите не се различава съществено в оптимистичен и песимистичен вариант.

Резултатите в контекст

Климатичният риск вече е финансов риск за българската индустрия. Нашият анализ обхваща само част от индустриалните предприятия и икономически сектори в България и само преките физически щети, но резултатите вече са съпоставими със значими макроикономически и застрахователни показатели за България. Резултатите не са изолиран казус, а част от по-широкообхватна картина. България е сред по-уязвимите икономики в Европа към климатични промени - с нарастваща честота на екстремни събития като наводнения, суши и горещи вълни¹. Дори при ограничен обхват, очакваните загуби за индустриалните предприятия могат да са значими. При пълно отчитане на прекъсвания във веригите на стойност, непреки ефекти и макроикономически въздействия, реалната цена за България вероятно е съществено по-висока.

Независим анализ - част от Национална стратегия и План за действие за адаптация към изменението на климата на България² - показва нарастващи икономически загуби от климатични събития през последните десетилетия с потенциално въздействие върху БВП до 1-3.5% до 2050 г. В скорошно проучване на Университета в Манхайм и Европейската централна банка, щетите за българската икономика от климатични опасности за изминалата 2025 г. са оценени на 975 млн. евро или 1% от брутна добавена стойност на страната³.

Според анализ на Европейската Комисия, институционалната готовност за адаптация към рисковете от климатични опасности остава ниска⁴, въпреки увеличаващия се риск от наводнения в региона⁵. Според независимия индекс ND-GAIN, България е втората най-малко подготвена страна в Европейския съюз за справяне с рисковете от промените в климата⁶. Това прехвърля значителна част от тежестта за управление на климатичния риск върху самия бизнес и увеличава експозицията му към неправилно управлявани и системно подценявани физически рискове.

Физическите рискове за българската промишленост имат и съществено значение за банковия сектор, предвид факта, че преработвателната промишленост (в обхвата на настоящия анализ) е вторият най-голям кредитополучател в страната⁷.

Изводът е ясен: адаптацията към климатичните промени трябва да стане част от капиталовото планиране, управлението на активи и непрекъсваемостта на бизнеса. Следващата стъпка е преминаване от оценка на риска към системно планиране и изпълнение на мерки за адаптация на ниво предприятие и портфейл.

1. <https://www.eea.europa.eu/en/europe-environment-2025/countries/bulgaria/climate-related-economic-losses>

2. Световна Банка. (2018). Адаптация към изменението на климата - Макроикономически последици от изменението на климата - Анализ. 3

3. Usman, C., Parker, M., and Vallat, M. (2025). Dry-roasted NUTS: early estimates of the regional impact of 2025 extreme weather. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5484206>

4. European Commission (2025) Country Report - Bulgaria. COM(2025) 202 final

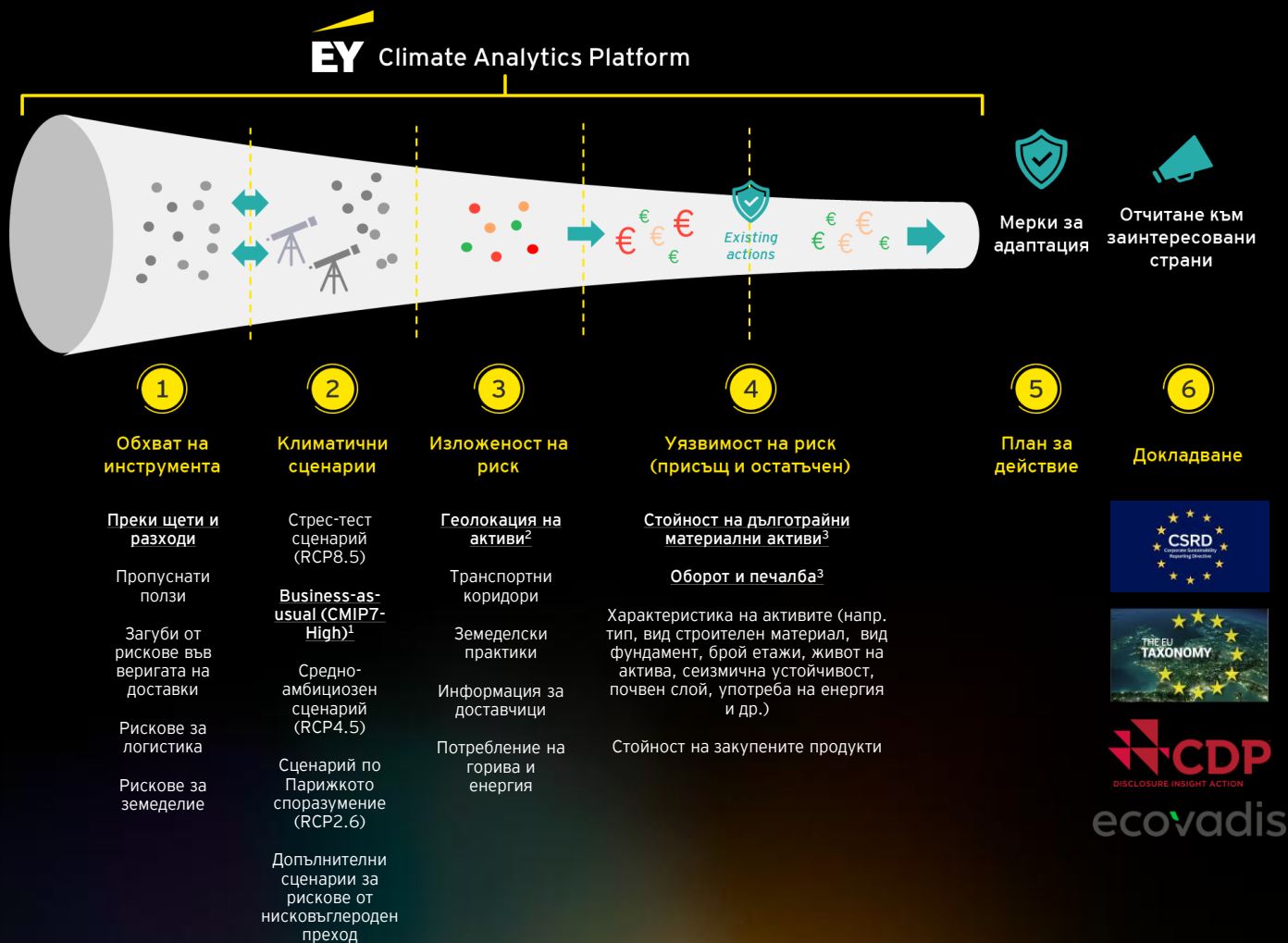
5. European Environment Agency (2024) European Climate Risk Assessment. p. 66

6. <https://gain.nd.edu/our-work/country-index/>

7. Българска народна банка - Статистика на кредити и депозити по количествени категории и икономически дейности, данни за март 2026 г.

Нашият подход: EY Climate Analytics Platform

За EY CAP:

EY CAP е инструментът за анализ на климатичен риск на Ernst & Young. Инструментът е базиран на най-актуалните данни за промени в климата от CMIP6⁴, както и допълнителни високорезолюционни данни⁵ за различни климатични рискове. Това позволява оценка на риска за отделни предприятия и геолокации.

Резултатите от EY CAP позволяват изготвяне на стратегии за справяне ефектите от промените в климата, както и докладване по утвърдени стандарти, вкл. докладване по CSRD и докладване на съответствие по Европейската таксономия за устойчиви инвестиции.

Методиката зад инструмента е верифицирана от независими експерти от Imperial College London.

1. CMIP7-High е най-актуалният "business-as-usual" сценарий на IPCC, отчитащ около 20% по-ниски въздействия от по-стария сценарий RCP8.5 ("стрес тест сценарий") поради отчетения към днешна дата световен напредък към целите на Парижкото споразумение относно изменението на климата.

2. Използвани са геолокации от Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители (ЕРИПЗ).

3. Използвани са данни от годишните отчети на всяко предприятие. ДМА в обхват са такива, които се намират на територията на предприятието и могат да бъдат повлияни от промените в климата. Това включва: сгради, съоръжения, имоти в процес на изграждане, офис оборудване, машини и оборудване. Изключени са земи и транспортни средства. Поради липса на систематично докладвана информация за активи на пазарни цени, анализът на очакваните щети се базира на нетна балансова стойност на активите.

4. Coupled Model Intercomparison Project Phase 6

5. Стандартната резолюция на данните е 0.25°x 0.25° (~25x25 км за България). Наводненията са моделирани с резолюция 30 м.

Обхват на EY CAP. В удебелен текст са представени обхватът и входната информация, използвани в това изследване. Инструментът позволява използване на средна информация при липса на първични данни.

За контакт

Иван Паспалджиев
Старши мениджър
EY denkstatt EOOD
ivan.paspaldzhiev@bg.ey.com

Даниела Петкова
Съдружник
EY denkstatt EOOD
daniela.petkova@bg.ey.com

Доклада изготвиха

Иван Паспалджиев
Мария Симеонова
Пламен Паронов
Ивелина Димитрова

EY | Одит | Данъци | Стратегия и Сделки | Право

EY допринася за изграждането на един по-добър работен свят, като подпомага създаването на дългосрочна стойност за своите клиенти, хората и обществото като цяло и насърчава укрепването на доверието и сигурността в капиталовите пазари.

С помощта на съвременни технологии и умения, международните екипи на EY в над 150 държави създават доверие и помагат на фирмите и организациите да се развиват, променят и работят успешно.

Предоставяйки услуги в няколко основни направления - одит, данъци, право, финансови консултации, стратегия и сделки, екипите на EY задават важните въпроси, за да отговорят на сложните проблеми, пред които е изправен нашият свят.

All in to shape the future with confidence

EY е част от глобалната организация и може да се отнася към една или повече фирми-членки на Ърнст и Янг Глобъл Лимитид, всяка от които е самостоятелно правно дружество. Ърнст и Янг Глобъл Лимитид - дружество с ограничена отговорност, регистрирано във Великобритания - не предоставя услуги на клиенти.

Информация за това как EY събира и използва лични данни, както и описание на правата на физическите лица според приложимото законодателство за защита на личните данни може да бъде намерена на ey.com/privacy. За повече информация относно нашата организация, моля, посетете ey.com.

За EY denkstatt

EY denkstatt е вашият цялостен консултант в областта на устойчивото развитие. Ние ускоряваме успеха на нашите клиенти, като подобряваме тяхното представяне в сферата на устойчивостта. Пазарното лидерство чрез актуалност, съответствие с изискванията и интердисциплинарно мислене са наши стандарти, на които клиентите ни се доверяват повече от 30 години. Затова EY denkstatt е символ на прогресивни решения за устойчивост, богат опит и глобално въздействие, превръщайки регулаторните изисквания в нови възможности за по-голяма устойчивост и бизнес успех. За повече информация, моля, посетете ey.com.

© 2026 Ърнст и Янг Денкщат ЕООД
Всички права запазени
ED None

Тази презентация е изготвена единствено с обща информационна цел и не представлява заместител на задълбочен анализ или професионален съвет. Не се поема отговорност за точността, пълнотата и/или актуалността на съдържанието. Нито Ърнст и Янг Денкщат, нито което и да е друго българско дружество - член на глобалната организация EY, носи каквато и да е отговорност.
ey.com